

ધોરણ : 6 ગુજરાતી

૭. પગલે-પગલે

અભ્યાસ / સ્વાધ્યાય

Sem : 1

અભ્યાસ

1. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર માટે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો ઉત્તર શોધીને તેનો ક્રમ – અક્ષર પ્રશ્ન સામેના ☐ માં લખો :

(1) કવિએ પંથ કેવી રીતે કાપવાની વાત કરી છે ?

(ક) ધીરે ધીરે

(ખ) ઉતાવળે

(ગ) અંતર ઉજાળીને

(ઘ) નામ ઉજાળીને

(2) ખાંડાની ધારે કેવી રીતે ચાલવાનું છે ?

(ક) સાચવીને

(ખ) ધીરજથી

(ગ) ગંભીરતાથી

(ઘ) સમય-સંજોગો જોઈને

(3) કવિ કોને અજવાળવાનું કહે છે ?

(ક) ઓરડાને

(ખ) શેરીને

(ગ) અંતરને

(ઘ) ગામને

2. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર એક-એક વાક્યમાં આપો :

(1) કવિ સ્વાર્થ સામે જોવાની ના કેમ કહે છે ?

➤ કવિ સ્વાર્થ સામે જોવાની ના કહે છે, કારણ કે માણસે નિઃસ્વાર્થી બનીને જીવવું જોઈએ, જેથી બીજાને શિસ્ત, શાંતિ અને સેવાનો બોધ મળી રહે.

(2) રસ્તે ચાલતાં વચ્ચે શું શું આવે છે ?

➤ રસ્તે ચાલતાં વચ્ચે કાંટા, કાંકરા અને તડકામાં તપેલી રેતી આવે છે.

(3) કવિ સૌને શું આપવા કહે છે ?

➤ કવિ સૌને શિસ્ત, શાંતિ ને સેવાનો બોધ આપવા કહે છે.

સ્વાધ્યાય

1. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો :

(1) કવિ હિંમત ખોવાની શા માટે ના પાડે છે ?

➤ જીવનનો માર્ગ મુશ્કેલીઓ, દુઃખો તેમજ

ચાતનાઓથી ભરેલો છે આપણે હિંમત ખોઈ બેસીએ
તો એ માર્ગે આગળ વધી શકાય નહિ. તેથી તે
હિંમત ખોવાની ના પાડે છે.

(2) કવિ પ્રેમળતા પ્રગટાવવાનું શા માટે કહે છે ?

➤ જીવનમાં ડગલે અને પગલે આવતી અડચણો, મુશ્કેલીઓ તેમજ દુઃખો સામે લડવા પ્રેમળતા જ એકમાત્ર અમોઘ શસ્ત્ર છે. એ અમોઘ શસ્ત્રથી આપણા વ્યવહારોમાં સુગંધ ફેલાવીને, જીવનને સાર્થક કરવા માટે કવિ પ્રેમળતા પ્રગટાવવાનું કહે છે.

2. માઝ્યા પ્રમાણે કરો :

■ સમાનાર્થી શબ્દ આપો :

સાવધ - સાવચેત

અજવાળું - પ્રકાશ

પંથ - રસ્તો

કાંટા - શૂળ, કંટક

ઘૈર્ય - ધીરજ

■ વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ આપો :

સાવધ × અસાવધ

અજવાળું × અંધારું

પ્રેમ × ધૃણા

દુર્ગમ × સુગમ

સ્વાર્થ × પરમાર્થ

૩. નીચેના શબ્દોને શબ્દકોશના ક્રમમાં ગોઠવી તેનો
શબ્દકોશમાંથી અર્થ શોધો :

ધૈર્ય, પ્રેમળતા, શિસ્ત, પાદર, કંકર, હિંમત, પ્રસ્તુત,
અપેક્ષા, ગાંસડી, જ્ઞાન, ક્ષમા, ત્રિવિધ

➤ અપેક્ષા, કંકર, ક્ષમા, ગાંસડી, જ્ઞાન, ત્રિવિધ, ધૈર્ય,
પાદર, પ્રસ્તુત, પ્રેમળતા, શિસ્ત, હિંમત

- (1) અપેક્ષા - ઇચ્છા
(2) કંકર - કાંકરો
(3) ક્ષમા - માફી
(4) ગાંસડી - પોટલી
(5) જ્ઞાન - સમજ, જાણ
(6) ત્રિવિધ - ત્રણ પ્રકારનું

- (7) ઘૈર્ય - ધીરજ
(8) પાદર - ગોંદરું
(9) પ્રસ્તુત - રજુ કરેલું
(10) પ્રેમળતા - પ્રેમભાવ
(11) શિસ્ત - અનુશાસન
(12) હિંમત - બહાદુરી

4. નીચેની પંક્તિના શબ્દો આડાઅવળા થઈ ગયા છે તેને યોગ્ય ક્રમમાં ગોઠવો અને મૂળ પંક્તિ સાથે સરખાવો. શો ફેર પડ્યો ?

(1) સાવધ પગલે રહીને પગલે જા પ્રેમળતા પ્રગટાવ્યે.

➤ પગલે-પગલે સાવધ રહીને પ્રેમળતા પ્રગટાવ્યે જા.

(2) ના તારી ખોતો હિંમત, જોતો સ્વાર્થ ના સામે.

➤ હિંમત તારી ખોતો ના, સ્વાર્થ સામે જોતો ના;

5. નીચેના શબ્દોના સમાનાર્થી શબ્દો કોષ્ટકમાંથી શોધો :

સભર, પંથ, સ્તંભ, આજીજી, નિર્ભય, જોર, ઉર, સ્મિત, કંચન

ની	ડ	ર	ભ	બ	ળ	વિ
જ	દ	સ્તો	ચ	ર	નં	ગ
ત	થા	ક	થાં	તી	પૂ	ળ
દે	દ	ય	ભ	હા	સ્ય	ર
ધ	ર	પ	લો	ધા	સો	નું

Thanks

For watching